

בעזרת השם יתברך

ספר

הכתר והכבוד לחי עולמים

והוא ליקוט דברי חיוק ועידוד, עובדות והנהגות,
בענין

החשבת מצות כיסוי הראש לנשים

אשר מצוה זו, היא "הכתר" הנפלא שעומר השם יתברך את נשות ישראל

ובו יבואר גודל מעלת הנשים

הזוכות לתת את "הכבוד" האמיתי לקיום מצוה זו

כראוי וכיאות לכבד את מצותיו של הקדוש ברוך הוא – מלך הכבוד

שזיכה אותם במצוה קדושה זו של

הצנעת כל מה שנראה כמראה שיער הנשים

ובזה הם זוכות לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים

כרצונו יתברך באמת

☆

יוצא לאור בעזהשי"ת על ידי חבורת אברכים

למען חיוק קיום מצות כיסוי הראש כרצון הש"י

ויהי רצון שבזכות התחזקות זו, יקויים בנו הפסוק הנאמר במצות הצניעות

להצילך ולחת אויבך לפניך

ערב ראש השנה תשס"ד

המעוניינים ללמוד סוגיא זו מהמקורות,
או החפצים לברר את הענינים הקשורים לקיום מצות
כיסוי הראש כרצון הש"י,
ולקבל סיוע בכל הקשור לקיום המצוה הקדושה על הצד הטוב ביותר
יכולים להתקשר לטלפון
02-5825891
ירושלים עיה"ק

כמו כן כל הרוצה להוסיף סיפור, הנהגה, וכדו', שיש בה חיזוק בענין
קיום מצות כיסוי הראש כרצון הש"י, יוכל לשלוח מכתב **לת.ד.**
55252 ירושלים

ויזכה על ידי זה שיהיה חלקו בין "מזכי הרבים", אשר עליהם נאמר
"ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד".

אנו נקבל בעז"ה בשמחה מרובה, כל הוספת עובדה והנהגה, מגדולי
וצדיקי הדורות, המביאה חיזוק בענין נשגב זה. בין הוספות מהצדיקים
שהזכרנו בספרנו מעט מדבריהם, ובין מהצדיקים שעדיין לא הבאנו
בספרנו מדבריהם.

כמו כן נקבל בשמחה כל סיפור ועובדה, מההתעוררות הנפלאה
שמשפיע הש"י בדורינו, על נפשות נשות ישראל הכשרות, המתעוררות
לקיים מצוה זו כרצונו יתברך.

אנו מקוים בעזהש"י לפרסם כל זאת בכרך הבא העומד להופיע אי"ה,
וזכות התעוררות הרבים לדורי דורות, תעמוד לכם ולביתכם, מעתה
ועד עולם.

נשים החפצות לשמוע דברי עידוד וחיזוק, עצות טובות, והדרכות
מעשיות, יכולות להתקשר לטלפון:

,02-5829976

,02-5381715

,02-6561401

02-5326598 (לפני הצהרים).

הספר מיועד עבור עידוד וחיוזוק בנות ישראל
הקדושות, התפצות לזכות להיות מאלו שנאמר
עליהם "אין הדורות נגאלין אלא בשכר נשים
צדקניות שיש בדור".

(ילקוט שמעוני רות פרק ד' סוף אות תר"ו)

ועבור כל מי שחפץ לסייע להן, להגיע לזכות
נפלאה זו. אשר "גדול המעשה, יותר מן העושה".
פירש"י: "טורח המעשים את חבריהם".

(בבא בתרא ט', א')

וכך נפסק להלכה ב"שולחן ערוך" (יו"ד סימן רמ"ט)
שהמשפיע על אחרים שיתנו צדקה, "שכרו גדול
משכר הנותן".

ובזכות כל השתדלות שזוכים לחזק את נשות
ישראל, לקיים מצוה זו כרצונו יתברך, יושפע על
כולנו מאור הגאולה בפרטות ובכללות. וכלשון
מרן בעל "פרי מגדים" (אם לבניה אות צ') שכתב
בענין כיסוי הראש עם מטפחת, כאשר מאריך
בענין איסור היציאה עם פאה לרשות הרבים,
מסיים בזה הלשון: "ודאי כל בנות ישראל כשירות
ומתקשטות לפני בעלה, לא חס ושלום בפני
אחרים, ובזכות נשים צדקניות תבוא הגאולה,
כימי קדם, במהרה בימינו אמן".

"כל אשה המרבה לזוהר בדרכי הצניעות,

הרי זו משובחת!!!

וכמעט כל עונש האשה בעולם הבא,

וזכייתה לעולם הבא!

תלוי בזה"!!!

"חסר לאלפים" על שולחן ערוך אורח חיים
סימן ג' סעיף ד' מבעל ה"פלא יועץ" וי"ע

תוכן הענינים

חלק ראשון

הקדמה.....	עמוד י"א
הארה נפלאה.....	עמוד י"ט

שער א' - דעת גדולי הדורות עמודי ההוראה

חלק א' - גדולי הדורות ז"ע

מרן הגאון מוילנא ז"ע.....	עמוד כ"ז
מרן היעב"ץ ז"ע.....	עמוד ל'
מרן ההתם סופר ז"ע.....	עמוד ל"ב
מרן המהרי"ל דיסקין מבריסק ז"ע.....	עמוד מ"ד
- מתלמידיו הגדולים:	
מרן הגאון רבי יצחק זאב יאדלער ז"ע.....	עמוד ס"א
מרן הגאון רבי דוד בהר"ץ ז"ע.....	עמוד ס"ה
מרן הגאון רבי שמואל סלנט ז"ע.....	עמוד ס"ו
מרן החזון איש ז"ע.....	עמוד ע'
מרן הגרי"ז מבריסק ז"ע.....	עמוד קי"ז
מרן בעל קהילות יעקב מסמיפלא ז"ע.....	עמוד קכ"ה
מרן בעל מנחת יצחק ז"ע ובית דינו.....	עמוד קכ"ט
מרן הגרא"מ שך ז"ע בעל "אבי עזרי".....	עמוד קל"ז
מרן הגרש"ז אויערבאך ז"ע בעל "מנחה שלמה".....	עמוד קמ"ב
מרן הגרמ"א פריינד ז"ע גאב"ד ירושלים עיה"ק.....	עמוד קס"ה
מרן הגרמ"י לנדא זצ"ל מתלמידי מרן החזון איש ז"ע.....	עמוד קפ"ז
מרן הגרש"ש לופיאן זצ"ל בן מרן הגר"א לופיאן ז"ע.....	עמוד קצ"ז
מרן הגר"ש שבדרון ז"ע.....	עמוד קצ"ט
מרן הגר"ב רבינוביץ ז"ע מחברי הביד"ץ דהעדה החרדית.....	עמוד ר"ב

חלק ב' - דעת גדולי דורנו שליט"א

מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א	עמוד רי"ה
מרן בעל שבט הלוי שליט"א	עמוד רל"ה
מרן הגר"ש אויערבאך שליט"א	עמוד רנ"ה
מרן הגרמ"י ליפקוביץ שליט"א	עמוד רס"א
מרן בעל שו"ת קנין תורה משטראסבורג שליט"א	עמוד רס"ד
מרן הגר"ג נאדל שליט"א מתלמידי מרן החזון איש זי"ע וזרן בעל קהילות יעקב זי"ע	עמוד עד"ר

שער ב' - דעת גדולי החסידות

אומוצק - ווארקא

מרן הרה"ק רבי שמהה כונם מאומוצק זי"ע	עמוד רע"ז
--------------------------------------	-----------

אלכסנדר

מרן כ"ק אדמו"ר מאלכסנדר שליט"א	עמוד רע"ט
--------------------------------	-----------

אמשינוב

מרן הרה"ק רבי יוסף מאמשינוב זי"ע	עמוד רפ"ז
----------------------------------	-----------

באבוב

מרן כ"ק אדמו"ר מבאבוב זי"ע	עמוד ר"צ
----------------------------	----------

באיאן

מרן הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע	עמוד רצ"ו
--------------------------------------	-----------

ביאלא

מרן הרה"ק רבי נתן דוד מפארצווא זי"ע בן הרה"ק רבי יצחק יעקב האדמו"ר הראשון מביאלא זי"ע	עמוד רח"צ
מרן הרה"ק רבי יחיאל יהושע מביאלא זי"ע	עמוד ש'

בעלזא

מרן הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע	עמוד ד"ש
מרן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע	עמוד שי"א

ברסלב

מרן הגה"צ רבי לוי יצחק בנדר זי"ע..... עמוד של"ב
מרן הגה"צ רבי שמואל שפירא זי"ע..... עמוד של"ד

גור

מרן הרה"ק בעל בית ישראל מגור זי"ע..... עמוד שנ"ב
מרן הרה"ק בעל פני מנחם מגור זי"ע..... עמוד שי"ע

דאראג

מרן הרה"ק בעל אמרי שפר מדאראג זי"ע..... עמוד שע"ו

דושינסקיא

מרן הגה"ק רבי יוסף צבי דושינסקיא זי"ע גאב"ד ירושלים
עיה"ק..... עמוד ש"פ
מרן הגה"ק רבי ישראל משה דושינסקיא זי"ע גאב"ד ירושלים
עיה"ק..... עמוד שפ"ו

דזיקוב

מרן הרה"ק רבי יהודה'לה מדזיקוב זי"ע..... עמוד שפ"ט

וויזניץ

מרן הרה"ק בעל צמח צדיק מוויזניץ זי"ע..... עמוד שצ"ז
מרן הרה"ק בעל אהבת ישראל מוויזניץ זי"ע..... עמוד שצ"ט
מרן הרה"ק בעל אמרי חיים מוויזניץ זי"ע..... עמוד ת"א
מרן כ"ק אדמו"ר מוויזניץ שליט"א..... עמוד ת"ז

זומשקא

מרן כ"ק אדמו"ר מזומשקא זי"ע..... עמוד תי"ד

מאהש

מרן כ"ק אדמו"ר ממאהש שליט"א..... עמוד תכ"ג

פלעלוב

מרן הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע..... עמוד תל"ג

מונקאטש

מרן הרה"ק בעל "דרכי תשובה" ממונקאטש זי"ע..... עמוד תל"ח
מרן הרה"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש זי"ע..... עמוד תמ"ב

חלק שני

נדבורנא

מרן הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא זי"ע..... עמוד תמ"ח

סאטמאר

מרן הרה"ק בעל דברי יואל מסאטמאר זי"ע..... עמוד תנ"ז

מרן כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א..... עמוד תפ"ז

מטראפקוב

מרן כ"ק אדמו"ר מסטראפקוב - ירושלים זי"ע..... עמוד תצ"ה

מסיגעט

מרן הרה"ק בעל "ייטב לב" מסיגעט זי"ע..... עמוד תק"ב

מרן הרה"ק בעל "קדושת יום טוב" מסיגעט זי"ע..... עמוד תק"ח

מרן הרה"ק בעל "עצי חיים" מסיגעט זי"ע..... עמוד תק"י

תקנות קהלת נאנאש..... עמוד תקר"ה

תקנות קהלת קליינווארדיין..... עמוד תקכ"ד

תקנות ביהמ"ד דכולל אונגארין בירושלים עיה"ק..... עמוד תק"ל

מסלונים

מרן הרה"ק בעל יסוד העבודה מסלונים זי"ע..... עמוד תקל"ד

מרן הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זי"ע..... עמוד תק"מ

מרן כ"ק אדמו"ר בעל נתיבות שלום מסלונים זי"ע..... עמוד תקמ"ג

מפינקא

מרן הרה"ק בעל "חקל יצחק" מפינקא זי"ע..... עמוד תקנ"ז

מרן כ"ק אדמו"ר רבי שמואל צבי נרבי הערשלין מפינקא זי"ע..... עמוד

תקס"ה

מקולען

מרן כ"ק אדמו"ר מקולען שליט"א..... עמוד תקס"ט

ערלוי

מרן כ"ק גאב"ד ערלוי שליט"א..... עמוד תקע"א

פאפא - צעהלים

מרן הרה"ק בעל "ערוגת הבושם" מחוסט זי"ע..... עמוד תקע"ה

פשעווארסק

מרן הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע עמוד תק"פ

צאנז

מרן הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זי"ע עמוד תקפ"ג

מגדולי הדורות המביאים את דבריו הקדושים:

בספר דעת תורה להמהרש"ם מבערוזאן זי"ע עמוד תקפ"ז

בספר שו"ת חקל יצחק מספינקא עמוד תקצ"ז

בספר שו"ת תשורת שי מסיגעט עמוד תקצ"ב

מרן הרה"ק בעל עצי חיים מסיגעט זי"ע עמוד תקצ"ד

בני הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע:

מרן הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע עמוד תר"ה

מרן הרה"ק רבי דוד מקשאנאב זי"ע עמוד תרי"ג

מרן הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע עמוד תרט"ז

צאנז - קלויזנבורג

מרן הרה"ק בעל "שפע חיים" מצאנז-קלויזנבורג זי"ע עמוד תרי"ז

קאמארנא

מרן הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא זי"ע עמוד תרע"א

קארלין

מרן הרה"ק בעל "בית אהרן" מקארלין זי"ע עמוד תרע"ה

קרעטשניף

מרן הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זי"ע עמוד תרע"ז

קרית גת

מרן כ"ק אדמו"ר מקרית גת שליט"א עמוד תרפ"ה

שומרי אמונים

מרן הרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע

בעל "שומר אמונים" ו"טהרת הקודש" עמוד תרצ"ז

תולדות אהרן

מרן הרה"ק רבי אברהם יצחק קאהן זי"ע

בעל "דברי אמונה" מתולדות אהרן עמוד תש"ז

שער ג' - דעת גדולי יהדות ספרד

מרן החיד"א זי"ע		עמוד תשמ"ו
מרן השדי חמד זי"ע		עמוד תשכ"א
מרן הסבא קדישא מהרש"א אלפנדרי זי"ע		עמוד תשכ"ו
מרן ה"פני יצחק" זי"ע		עמוד תשד"מ
מרן הבכא סאלי זי"ע		עמוד תשמ"ט
מרן רבי יעקב מוצפי זי"ע		עמוד תשנ"ז
מרן רבי מרדכי שרעבי זי"ע		עמוד תשס"א
מרן רבי יחיא שניאור זי"ע		עמוד תשס"ו
מרן רבי יהודה צדקה זי"ע		עמוד תשס"ט
מרן רבי רפאל כדיר צבאן זי"ע		עמוד תש"ע

שער ד' - דרשות ושיעורים

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל		עמוד תשפ"ג
הגה"צ רבי דן סגל שליט"א		עמוד תת"ד
הגה"צ רבי שלמה גרוס שליט"א דומ"צ דחסידי בעלזא בארה"ב		עמוד תתי"ז
הגה"צ רבי חיים יעקב מויבער שליט"א דומ"צ דחסידי באבוב בארה"ב		עמוד תתכ"ט

מאמר "וכאשר תקום מן הספר"

החלק הראשון - כאשר נמצאים במצב של הכנה לקיום מצות
ביסוי הראש עם מטפחת כרצון הש"י

- א' - חשיבות כל פעם שנמנעים מדיבור של זלזול בקיום המצוה כראוי.....עמוד
תתמ"ה
- ב' - מעלת כל דיבור של עידוד והיזוק, לאחרים העושים את המצוה.....עמוד
תתנ"ז

- ג' - להאמין בהבטחת חז"ל הקדושים, שעל ידי כל רצון ותשוקה, אפשר לזכות לדרגה הנשגבה של "מעלה עליו הכתוב כאילו עשה". עמוד תתנ"ד
- ד' - על ידי כל מחשבה של השתוקקות ורצון לזכות לקיים את המצוה, אפשר להינצל מיסורים רבים וקשים. עמוד תתנ"ז
- ה' - קרבת ה' ודביקות נפלאה בבורא יתברך, על ידי כל רצון ותשוקה. עמוד תתנ"ה
- ו' - הספר מביא סיוע בקיום מצות "בצדק תשפוט את עמיתך" והו' דן את כל האדם לכף זכות. עמוד תת"ס
- ז' - סיוע נפלא בקיום מצות "הוכח תוכיח" כתיקונה, בדרך הקלה והנעימה ביותר, מתוך אהבה וחיבה, ושמחה של מצוה. עמוד תתס"ד
- ח' - השיבות כל תפלה שמתפללים לפני הש"י, על קיום רצונו יתברך. עמוד תתס"ה

החלק השני - כאשר כבר זכו להתחיל לקיים את מצות כיסוי הראש עם מטפתת כרצון הש"י

- א' - חביבות המצוה בשמים, תלויה כפי החשבת האדם אותה. עמוד תת"ע
- ב' - מצות זכרון הסדי הש"י, והתעלות באהבת הש"י והודיה על הסדיו הרבים. עמוד תתע"א
- ג' - סיוע נפלא לעזור ליהודים אחרים, אשר שומעים על ההתחזקות בקיום מצוה זו, שיוכו (כל השומעים הנ"ל) להינצל מכשלונות המורים שיש "בין אדם לחבירו". עמוד תתע"ג
- ד' - סיוע לאחרים לקיים את ההלכה של "ישבחה בעיניו", אפילו כשעדיין אינם זוכים להשתוקק למצוה זו כראוי. עמוד תתע"ה
- ה' - סיוע נפלא בקיום מצות "הוכח תוכיח", בדרך הקלה והנעימה ביותר. עמוד תתע"ז

הקדמה

בשמחה ובהודיה לה' הטוב, אנו מגישים לפניכם את הליקוט דנן, אשר בו מובאים דברי הצדיקים וגדולי הדורות, בענין חיזוק מצות כיסוי הראש כרצון הש"י, אשר רבים משתוקקים להרוות צמאונם מדברי הצדיקים הקדושים, בענין קיום מצוה זו כראוי. בפרט בימינו אלה, אשר משפיע הש"י רוח טהרה ממרום, ואנו רואים בחוש את ההתעוררות הנפלאה, אשר נפשות רבות של נשים צדקניות בישראל, מתעוררות ומשתוקקות לחזור ולשוב אל מקור שורש מחצבתם, ונכספות ללכת בדרכי אמותינו הקדושות מדורי דורות, ולקיים את המצוה המיוחדת שלהם, כראוי וכיאות, באופן שיביא נחת רוח לבורא יתברך שמו.

"הכתר והכבוד לחי עולמים"

שם הספר "הכתר והכבוד לחי עולמים", ניתן כדי לעורר את לבנו על תכלית כל עבודתנו בעולמינו, לכבד את רצון בוראינו, ולקיים את מצותיו הקדושים באופן הראוי והמכובד ביותר. וכמו שאמרו חז"ל (מדרש תנחומא ויגש אות ו') "אמר רבי שמעון בן יוחאי, **אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: היו מכבדין את המצוות שהן שלוחי, ושלוcho של אדם כמותו. אם כבדת אותן, כאילו לי כבדתני**".

ואכן כל אחד מבין בעצמו, שהאופן שבו נכבד כראוי את מצות כיסוי השיער ברשות הרבים, יוכל להיעשות כאשר נכסה את השיער עם מטפחת כראוי, ולא יראה על ראשינו שום מראה שיש בו דמיון לשיער, מפני שאבינו שבשמים גילה לנו בתורתו, שרצונו וחפצו הקדוש הוא: שנכסה ונסתיר את מראה השיער, בכל פעם שנצא לרשות הרבים. ולכן כל אחד מבין שלא נוכל לקיים את רצונו זה באופן מכובד, על ידי שנחפש את הדבר שנראה כמראה השיער, ועמו נכסה את השיער.

ולכן - גם בלא להיכנס לחלק ההלכתי שבזה, כל נשמה מישראל החפיצה ומשתוקקת לכבד את מצות בוראה, מבינה מאליה כיצד צריכה להיראות צורת קיום מצות כיסוי מראה השיער כתיקונה, באופן הראוי והמכובד.

וכך הם דברי מרן ה"חפץ חיים" זי"ע, שכתב בתחילת הקונטרס "כבוד שמים", וזה לשונו הקדוש: **"הנה כבוד נקרא, כשהאדם מחבב מצותיו של הקדוש ברוך הוא ונזהר בהן, שבזה הוא מכבד להקדוש ברוך הוא"**. עכלה"ק. ומביא בדבריו את לשון המדרש תנחומא הנ"ל, אשר הקדוש ברוך הוא מבקש מבני ישראל, **"היו מכבדין את המצות שהן שלוחי, ושלוחו של אדם כמותו, אם כבדתן אותן, כאילו לי כבדתני"**.

ואכן זהו ה"כתר" הנפלא, שמגישות נשות ישראל לפניו יתברך, כאשר הם מקדשות שם שמים בשמחה ובגאון, ומכסות את ראשם בכתר הצניעות כאמותינו הקדושות. ועל ידי זה הם יזכו שמשמים יכתירו את נשמתם בגן עדן, ב"כתר" הנפלא הזה, ויוכלו להתענג ולשמוח עבור זכיה זו לנצח נצחים, כי רק שם יוכל כל אחד לחזות את גודל השכר העצום, של כל השתדלות וכל טירחה וגיעה, שהשתדלו והתייגעו לקיים מצוה קדושה זו בהיותם בעולם הזה.

קיום מצוה זו כתיקונה, מעורר שמחה בכל העולמות

בתיבות "לחי עולמים", רמזנו את אחת מהעצות והאופנים, אשר על ידם נזכה לקיים מצוה זו כרצונו יתברך, בלא פחד מהמלעיגים השונים, והיא: על ידי שנזכור היטב, את גודל הנחת רוח שזוכים לעשות לפני אבינו שבשמים, אשר מתפאר לפני כל המלאכים ושרפים, ולפני כל הברואים אשר בכל ה"עולמות" העליונים, באומרו, ראו והביטו על בני חביבי, הנמצאים בעולם השפל והנמוך הלזה, בזמנים שפלים של עקבתא דמשיחא, אשר אין שואל ואין דורש ואין מבקש, ועם כל זאת הם משתוקקים וחפצים ומתייגעים לעשות את רצון קונם, והם מתחזקים בכל עוז, ומוסרים כל כבודם והרגלם, כדי לעשות נחת רוח לבורא כל העולמים. אשר על ידי כל השתדלות וגיעה קטנה בזה, זוכים לפעול שמחה עצומה

בכל ה"עולמות", בראותם את גודל אהבת ותשוקת בניו חביביו של קודשא בריך הוא, המתייגעים ומשתדלים לכבד את מצותיו הקדושים, בכל מחיר, ובכל מצב.

וכאשר נזכור ונאיר בנפשינו, שהדבר היחיד שנשאר לנו לעולמי עד, הוא רק ההשתדלות והיגיעה לקיים את רצון בוראינו, בלא פשרות, ובלא התחמקויות, על ידי זה נוכל להתחזק על כל פיתויי היצר, ונשמח בכל עוז להתגבר על כל ההעלמות השונים המונעים אותנו מלכבד את רצונו יתברך כראוי. כי רק ההשתדלות והיגיעה לעשות את רצון הבורא יתברך החי לעולמי עולמים, היא קיימת ועומדת לזכות של האדם לעולמי עד.

התנצלות

היות והספר נלקט על ידי אברכים שונים, שכל אחד ליקט מדברי רבותיו הקדושים, והיו כמה אברכים שהקדימו לדברי הצדיקים, מעט משבחיהם וגדולתם, למען ידעון כיצד יש להתייחס אל כל דיבוריהם בחרדת קודש. ואכן בתחילה ביקשנו שיהיו דברים אלו מסודרים לפני כל אחד מגדולי הדורות המוזכרים בספר זה, אך היות והיו אחרים שנמנעו מלהוסיף זאת, מחמת הטעמים שנראו להם, על כן השארנו את הדברים כפי שקיבלנו אותם, ולא השמטנו את מה שכבר נכתב עבורינו, וברצות הש"י נקוה ונשלים את החסר במהדורות הבאות אי"ה.

כמו כן כאשר היו אגרות אשר חתומים עליהם כמה מצדיקי וגדולי הדורות, סידרנו את הדברים אצל כל אחד ואחד בפני עצמו, כדי שיהיה מסודר לכל תלמיד וחסיד, כל דברי רבותיו שאמרו וכתבו בענין זה, לכן חזרנו עליהם שוב, כדי שיהיו מסודרים במקום אחד, ואז יוכל לראות לפניו את דעת קדשם באופן ברור ומסודר.

"דבר אשר תוכל לקיימו"!

ידועים דברי הרמב"ן שכותב באגרתו, "וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו". ואכן לצורך קיום דבריו

הקדושים הללו, יחדנו מאמר מיוחד בסוף הספר, אשר בו נפרט בעזהשׁיית, את כל הדברים אשר יכולים לקבל מהם תועלת וחיוזוק בעשיית רצון הבורא, על ידי הקריאה בספר זה.

אך זאת ברצונינו להדגיש בהקדמתנו זאת, היות ובדרך כלל, כל בעל נפש, כאשר הוא נתקל בענין המצריך תיקון וחיוזוק, אזי היצר מתעטף באיצטלא דמצוה, אשר על ידה הוא מכניס רפיון וחולשה בכל החשק והרצון לברר את הדבר ולהתעורר לתיקונו, מפני שהוא מפתה את האדם באומרו, הרי ידוע לך שכל תכלית הלימוד הוא רק כדי לקיים, ואם כן הרי אתה יודע שענין זה איננו בשליטתך, וממילא אין זה בידך לקיימו, על כן עדיף שלא תלמד אותו כלל, ולא תיכנס לענין זה כלל.

אבל הרמב"ן הקדוש דייק בלשונו הזהב, וכתב "וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו", ובוה הוא מרמז לנו, שגם כשלומדים ענינים שנראים לנו שאין הם "למעשה" עבירינו, כי נדמה לנו שאין בידינו לקיים אותם, אף על פי כן "תחפש" באשר למדת, אפילו אם לא תוכל לקיים את כל מה שלמדת, אבל אולי "יש בו דבר", אפילו רק דבר אחד, ופרט אחד, "אשר תוכל לקיימו".

ולענינינו, כדאי עבירינו כל היגיעה בכתיבת הספר ועריכתו, בשביל שיהודי אחד ימנע מלומר לזולתו, אפילו רק דיבור אחד המכניס רפיון בקיום מצוה זו כרצון השׁי, אשר מי יכול לשער ולתאר גודל הזכיה להינצל מעון חמור ונורא כזה, שהרי אפשר להיכלל על ידו בעון המחטיא את הרבים, אשר עונשו נורא עד למאד, כנפסק ברמב"ם שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, וכידוע מענינו של ירבעם בן נבט השׁי ישמרנו ויצילנו. אשר ענין זה עלול להיעשות אפילו על ידי דיבור אחר של זלזול ורפיון, שנפלט מהפה, ואפילו שלא בפניו, רק בתוך שיחה הנאמרת בקשר למי שזוכה לקיים מצות כיסוי הראש כרצון השׁי כראוי. ולפעמים אף בלא שום דיבור, עלולים להיכשל בחטא נורא זה, כאשר נמנעים מלהראות פנים מאירות ומעריכות לזולת, וכידוע מאמר צדיקים זי"ע, על הפסוק "כי באפם הרגו איש", שבעקימת האף עלולים להרוג איש רחמנא לצלן. - ואילו יזכה אדם אחד על ידי הקריאה בספר זה, להימנע מדיבור אחד של רפיון וזלזול בענין קיום מצוה קדושה זו כראוי, אזי הוא ניצל על

ידי זה מדבר נורא עד למאד, ועבור זה לבד כדאי כל יגיעתינו, כל ימי חיינו.

ועל אחת כמה וכמה, כדאית יגיעתינו, באם יהודי אחד יזכה להתעורר על ידי ספר זה, לחזק ולעודד את זולתו, לשמוח בקיום מצוה זו כראוי, אפילו אם הוא בעצמו עדיין לא זכה לקיים מצוה זו כרצון הש"י, אבל על ידי הקריאה בספר, הוא יזכה לומר דיבור אחד של שבח לחבירו, אשר זיכהו הש"י לקיים מצוה זו כראוי. אזי בוודאי ובוודאי שהכל כדאי בשביל דיבור אחד כזה, שהרי מי יכול לשער ולתאר את גודל הזכות ועוצם השכר שאפשר להרויח מדיבור אחד של עידוד וחיוזוק, שמעודדים את הזולת בקיום רצון הבורא בשלימות, וכמה שמחה של מצוה וגאווה דקדושה, אפשר להפיח ולהאיר בלב הזולת, על ידי מחמאה קצרה אחת, הנאמרת בפנים מאירות ושמחות, אשר אין לנו מושג עד היכן אפשר לזכות על ידי זה, לרומם ולחזק את הזולת ברוחניות ובגשמיות, ובוודאי אין לשער ואין לתאר גודל הזכיה שמרוויח המעודד לעצמו בזה ובבא לדורי דורות.

וכמו שמובא בזוהר הקדוש, שכשם שיש תביעה בשמים על כל מילה שלא היתה ראויה להיאמר, כך ידרשו בשמים על כל מילה שהיתה ראויה להיאמר, ונמנעו מלהוציאה מן הפה. ומכיון שגילו לנו חז"ל הקדושים, שמידה טובה מרובה, אם כן אין לשער גודל השכר שיזכו להרויח, על ידי כל מילה של עידוד, שיעודדו את הזולת בקיום רצון הש"י בשמחה, על ידי הקריאה בספר זה. [נראה עוד דברים נפלאים בענין זה בסוף ספרנו, במאמר "וכאשר תקום מן הספר", בחלק הראשון אות ב'].

העצה לזכות לניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע

ונסיים בדברי מרן הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל, שנאמרו על ידי בנו הגאון רבי עזריאל שליט"א, [נדפס בספר הזכרון "כנסת עזרא", חלק ב' עמוד תרע"ז], "כתוב שתרי"ג מצוות הם כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים, וכל מצוה מתקנת את האבר שלה, ומזה נשפע קיום כל האדם, [שהוא עולם קטן כידוע]. ועל דרך זה גם כל קיום העולם יונק מהמצות. והניסים באים על ידי זה שמוסיפים יותר מהחיוב, ומרבים

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל
"הנסים באים על ידי זה שמוסיפים יותר מהחיוב, ומרבים בהידור
מצוה שהוא יותר מהמצוה, בזכות זה מן השמים עושים נסים!"

בהידור מצוה שהוא יותר מהמצוה, בזכות זה גם בשמים עושים ניסים, שהם יותר מסתם קיום העולם".

יעזרנו השם יתברך בזכות כל השתדלות להתחזק בקיום מצוה זו כרצון הש"י בשלימות, שיתגלו ויושפעו עלינו חסדי הש"י, בימים גדולים אלה, אשר הכלל והפרט מצפים לרחמי שמים מרובים, וכפי שאנו רואים בדברים ברורים אלו, שבזכות ההוספה בקיום המצות יותר מהחיוב, זוכים להתגלות נסים ונפלאות, [ממילא אפילו לפי אלה שסוברים, שמדובר רק בהידור בקיום מצות כיסוי הראש, אם כן בזכות זה זוכים להנהגה של נסים, ומי אינו זקוק בימינו, שמן השמים יגנו עליו באופן של נסים].

וכך הבאנו בספרנו, מדברי כ"ק מרן הגה"צ רבי בנימין ראבינוביץ זצוק"ל, שאמר, שכל הוספה בכיסוי הראש בצניעות, כאשר קשה לאדם לשנות את הרגלו ודרכו, והוא נצרך לחיזוק מיוחד כדי להתגבר על הבושה וההרגל, משפיעה ישועות והצלחות מרובות למעלה מדרך הטבע. וכגון, כל מי שמסירה את ה"פריזעט", או ה"שפיצל", ומתחילה ללכת רק עם מטפחת. כפי שאחזו שזהו חיוב גמור על פי הלכה, לכסות את הראש עם מטפחת כראוי, והיה מעודד ומחזק את נשות ישראל, להתגבר על כל המלעיגים מבחוץ ומבפנים, באומרו שעל ידי זה יכול כל אחד לזכות לישועות מרובות למעלה מדרך הטבע. [ויסוד הדברים מבואר בראשית חכמה שער האהבה, פרק ח' אות ו'].

כן יזכנו הש"י, לעשות רצונו כראוי, מתוך שמחה וטוב לבב, לכבד את מצוותיו, ולשמור עליהם מכל משמר, ובזכות זה נזכה כולנו לשמירה עליונה ברוחניות ובגשמיות, לאורך ימים ושנים טובות אכ"ר.

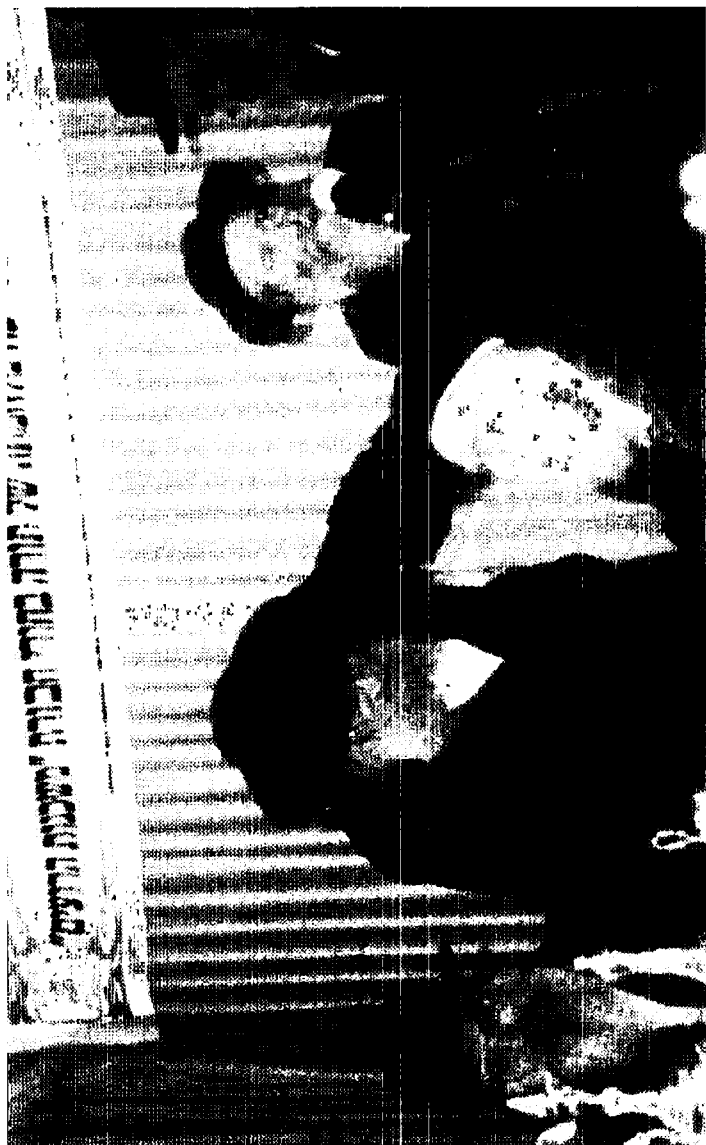
בתפלה ובציפיה לזכות ליטול חלק בהתעוררות הנפלאה של נשות ישראל, המתחזקות לעשות רצון אביהם שבשמים, מתוך שמחה של מצוה.

מערכת

"הכתר והכבוד לחי עולמים"

ת. ד. 55252

ירושלים

מחלקת הרווחה רבי בנימין ראבינוביטש זצוק"ל

הבר הבד"ץ העדה החרדית

"כאשר עושים פעולה למעלה מדרך הטבע"

בנות אשה שמסירות את הפאה, או הפרויקט, או השפיע, ומתחילה ללכת עם משפחה,

בזכות זה חזרה לישועות למעלה מדרך הטבע!"

וגם הנאמן רבי יעקב בלוי שליט"א, חבר הבד"ץ העדה החרדית

הנאמן רבי נפתלי פרנקל שליט"א, מו"ץ בהעדה החרדית

הארה נפלאה שיכולה לסייע הרבה מאד בעוה"ש"י
לכל מי שרוצה לקבל תועלת מספר זה

הנה כל מי שרוצה לקבל תועלת בעשיית רצון אבינו
שבשמים, על ידי ספר זה, עליו להקדים לעצמו הקדמה
אחת, ולהאירה בנפשו בבהירות.

והיא: כי כל מי שרוצה לדעת ולהתבונן באמת, מהו
רצון הש"י ממנו, בכל המצוות, ובפרט במצוה זו, עליו
להבין היטב שאפילו אם מצא אצל הצדיקים והגדולים,
שאמרו בפירוש שרצון הש"י שלא תצא אשה לרשות
הרבים עם פאה על ראשה, ולעת עתה בני ביתם,
נשותיהם, בנותיהם, כלותיהם, נכדותיהם, או ההולכים
בדרכיהם, יוצאות - בימינו - לרשות הרבים עם פאה, אזי
יש לו לדעת, שבכל זאת אין בזה שום סתירה ושום קושיא
על הצדיקים והגדולים הללו. אדרבה ואדרבה, היא היא
תפארתם וחשיבותם, שאף על פי שבפועל היה קשה לבני
ביתם לקיים את רצון הש"י כראוי, בקיום מצוה קדושה
זו, אף על פי כן לא נמנעו מלגלות את האמת למי שרוצה
וחפץ לדעת את האמת.

והנה כל זה שייך גם בכל המצוות שבתורה, אך על
אחת כמה וכמה במצוה זו של כיסוי הראש, אשר כל מי
שיודע קצת את קורות הדורות, יודע בבירור שכל

ההתדרדרות שנעשתה בקיום מצוה זו, היתה מכח השפעת החברה והמצב הקשה שהיה בכלל ישראל משנת ת"ר ואילך, והמצב הלך והתדרדר בתקופת מלחמת העולם הראשונה ואחריה, ובתקופת מלחמת העולם השנייה ואחריה, בהתגברות היצר הרע וחיילותיו, רחמנא לצלן. והיה המצב נורא למאד, עד שאפילו בני ביתם ויוצאי חלציהם של גדולים שבגדולים, וקדושים שבקדושים, היה להם נסיונות נוראים וקשיים עצומים, שלא לסטות מדרכי אבותיהם הקדושים והטהורים בקיום התורה ומצותיה כראוי.

ואף לאחר מכן, היות והדבר השתרש מאד בקרב הציבור, היה קשה מאד לבני ביתם לשנות את הדבר לבדם, ולחזור למוטב נגד כל דעת הקהל. ממילא מובן לכל אחד, שאין שום מקום, להיחלש, ולהתקרר, ולהתרפות, מלקיים את דברי הצדיקים זי"ע, מחמת שרואים שצאצאיהם או תלמידיהם, עדיין אינם מסוגלים לקיים את דברי זקניהם ורבותיהם בשלימות, מפני שכאמור אין הם אשמים בזה כלל, ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, וכמו שכתבו צדיקים זי"ע, שלמקומו לעולם לא תגיע, מפני שכל קושי וכל מניעה, בנויה ומורכבת מאלפי סיבות, ופרטים, ומצבים, בין לפי מצב הדור כולו, ובין לפי מצב הבית, ובין לפי מצב האשה בפרטות.

על כן כל אחד שחפץ לקיים רצון בוראו באמת, אין לו אלא לדעת מה גילו לנו גדולי הדורות זי"ע, מהו רצון הש"י, כיצד יקיימו נשות ישראל את מצות כיסוי הראש.

ויעשה כל אשר ביכולתו לזכות יהודים שיעשו את רצון בוראם במצוה זו בשלימות, כמו בכל המצוות שבתורה. והנה אף על פי שהדברים ברורים ופשוטים, ומובנים לכל בר דעת, שאין זו סיבה להיחלש ולהתרפות מדברים מפורשים וברורים שכתבו ואמרו גדולי הדורות זי"ע, מחמת שעדיין קשה לצאצאיהם ותלמידיהם לקיימם בשלימות, עם כל זאת נביא את לשונו של הרה"ק בעל שומר אמונים זי"ע, שכותב בספרו שולחן הטהור (מאמר הצניעות פרק ה') בזה הלשון: "הרשע הזה [היצר הרע] כל כחו בעת, לצוד במצודתו זרע קדושים וצדיקים וחסידים, וצעירי הצאן ונשים, ובקל יש בכחו לפתות חלושי דעת כאלו. ובשביל זה יש פתחון פה להמון עם כשמוכיחים אותם, לומר להמוכיח "טול קורה מבין עיניך", ובשביל זה נחדלו מלהוכיח. אבל באמת אין זה תירוץ, כי מצינו אצל גדולים וצדיקים, גם הראשונים אשר השיבו רבים מעון, ועל כניהם לא היה כבדם להחזירם בתשובה, כמו שאמרו רז"ל על חזקיהו המלך, וכי חזקיהו לכל ישראל לימד תורה ולמנשה בנו לא לימד, אלא כל התוכחות שהוכיחו, לא הועילו לו.

וככה עוד מצינו בהרבה תנאים הקדושים כמובא בדברי רבותינו ז"ל, ולא היה חס ושלום מחמת מניעת התוכחה, רק זה נטבע בטבעיות שיוכל החכם לפעול יותר אצל אחרים, וגם הוא מסודות אלקינו ברוך הוא וברוך שמו.

ולכן אם אין בכחו למחות בבני ביתו, יתבונן אולי אם ימסור נפשו ביותר, אז יהא בכחו למחות. וגם אם לא

אפשר באמת בשום אופן, כמו שנתמרמרו לפני במרירות כמה וכמה, גודל צערם בזה, כי אין בכחם למחות בבני ביתם, וידעתי כי יש מישראל הקדושים אשר הוכו ונתביישו בשביל זה ולא הועיל למו, אף על פי כן אין פטור מלייסר ולהוכיח אחרים, כי אטו מי פטרו מזה?!" עד כאן לשון קדשו. [וכאשר נתבאר בעז"ה בסוף הספר במאמר "וכאשר תקום", עצה נפלאה כיצד יוכל כל אחד לסייע ולעורר את בני ביתו, ואת כל מי שיש לו קשר עמו, בקלות ובנעימות, בלא שום קושי כלל].

וכתב הגה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" זי"ע, מגדולי תלמידי הבעש"ט זי"ע, בפרשת נשא במצות "והתודו את חטאתם", וזה לשונו הקדוש: "עתה התחכם היצר הרע, שלא יצטרך לילך לפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד, רק כל עצמו ללכוד את: היחיד אשר רבים נכשלים בו". עד כאן לשונו הקדוש. [ובשיחות הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר בעל "נתיבות שלום" מסלונים זי"ע, מביא את דברי קודש אלו, להתעורר מהם להבין עד היכן נצרך להיזהר ולהישמר מהתגברות היצר, בפרט מי שמעשיו חשובים בעיני אחרים, ולמדים מהנהגותיו, בפרט כשהם לקולא, רחמנא לצלן].

ואם כן מובן לכל אחד, עד כמה קשה להתגבר על היצר הרע, כאשר "כל עצמו" של היצר מתגבר אך ורק על אדם יחיד זה, אשר רבים מביטים עליו. ואם לנו, אנשים פרטיים, קשה להתגבר על היצר הרע, אפילו שהתגברותו היא קטנה יחסית, על אחת כמה וכמה, אותם נשים שרבים למדים מהם, אשר "כל עצמו" של היצר

"לעולם הבא לא יקבלו כלל תירוץ זה שראו אחרים מזלזלים בזה!"

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א
 "אין בזה שום תירוץ, אפילו רואים אנשים מזלזלים בזה,
 ואפילו אנשים חשובים!"
 "אתה גורם להם שיענשו גם עבורך, שהכשילו אחרים!"

מתחכם ללכוד אותם, רחמנא לצלן, בוודאי ובוודאי שקשה הדבר עד מאד, והם זקוקות לרחמי שמים מרובים, ולסייעתא דשמיא מיוחדת כדי לזכות להתגבר עליו כראוי.

וכתב מרן הגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי שליט"א בספרו ארחות יושר (ערך תפלה, עמוד ק"א אות ג'), וזה לשונו שם:

"ויש בזה גם חילול ה' רחמנא לצלן שאומרים "כך מתנהגים בני תורה", ואין בזה שום תירוץ, אפילו רואין אנשים מזלזלים בזה, ואפילו אנשים חשובים. דממה נפשך, אם יש להם טעם בזה, - ומסתמא, צריך לדונם לכף זכות שיש להם טעם, - אין הטעם שייך אצל אחרים. ואם אין להם טעם, בודאי גם הם יענשו על זה, ולא עוד אלא שאתה גורם להם שיענשו גם עבורך שהכשילו אחרים.

והעיקר שבכל דבר צריך לראות מה כתוב בתורה ובשו"ע, וזהו רצון ה', והמזלזל בזה הוא בכלל אפיקורס ח"ו, ולעולם הבא לא יקבלו כלל תירוצי זה שראו אחרים מזלזלים בזה". עד כאן לשונו.

ולכן יש לנו להתחזק נגד פיתוי היצר, המכניס קרירות בלב האדם, וגורם לו להתרפות מלעשות את רצון הש"י בשלימות, כאשר הוא מראה לאדם, משפחות חשובות של יראים ושלמים שיחיו לאוי"ט, אשר עדיין קשה להם ללכת בשלימות בדרכי רבותיהם וזקניהם הקדושים, ובדרכי הדורות הקודמים זי"ע, אשר מסרו

נפשם לקיים את רצונו יתברך בשלימות בענין מצות כיסוי
הראש כראוי.

והשם יתברך ינחנו על מי מנוחות על דבר כבוד שמו,
שנזכה לעשות רצונו יתברך בשלימות באמת כל ימי חיינו.

ישנם עוד הערות יקרות ונחוצות לתועלת כל קוראי
הספר, במאמר "וכאשר תקום מן הספר", אשר ביכולתם
לסייע בעזהשי"ת, על כל אופן הקריאה, וקבלת התועלת
מהספר.

לעילוי נשמת

מרן הגה"ק רבי משה אריה בן הגה"ק ר' ישראל זצוקללה"ה
גאב"ד פעיה"ק ירושלים תובב"א

מו"ח

הרה"ח ר' דוד אריה זצ"ל בלהבחל"ח הרה"ח ר' אשר אנשיל
שליט"א ברוין
נלב"ע כ"ה חשון תשמ"ח

חו"ז

הרה"ח ר' פסח מנחם בן הרה"ח ר' אייזיק צבי זצ"ל זאקס
נלב"ע ר"ח אייר תשמ"א

נתרם לעילוי נשמתם על ידי
הרה"ח ר' חיים מאיר הירש שליט"א

השער הראשון

דעת עמודי ההוראה

כתב רבינו הגר"א ב"שנות אליהו" על מסכת שבת פרק ו' משנה ה', "ופאה נכרית, פירוש, [אשה] שאין לה שער, נוטלת שער ומכנסת תחת הצעיף, כדי שתתראה בעלת שער" עכ"ל הגר"א.

וכתב על זה הגאון מה"ר נפתלי הירץ הלוי זצ"ל בהגהות שם: "נתכוין הגר"א לאפוקי ממה שכתב בשלטי גבורים ללמוד היתר מכאן לנשים נשואות היוצאות בכיסוי שערות שלהם שמכסים בשער אחרים תלושים כמו שייטלען [פאות] וכדומה, לזה כתב רבינו הגר"א שכאן מיירי [מדובר] שהן מכוסות [לגמרי] בצעיף".

ובקונטרס "דעת רבותינו - בענין פאה נכרית" בני ברק תשנ"ח חלק ראשון עמוד 49, מביא מכתב מהגאון רבי ברוך רקובר זצ"ל מחבר ספרי "ברכת אליהו" על ביאורי הגר"א, אשר מבאר במכתב את הסוגיא באריכות ובהרחבה, ואנו נביא רק קטעים קטנים מדבריו, כדי לטעום מעט מעיקרי הדברים: "יש להדגיש שהחויב על אשת איש לכסות שעה ברשות הרבים אינו מטעם ערוה, אלא כמו שכתוב בכתובות ע"ב, א': "ראשה פרוע דאורייתא היא, שנאמר ופרע את ראש האשה" (במדבר ה', י"ח). וטעם האיסור כתב בתרומת הדשן

סימן י', דשם הביא הגמרא דכתובות הנזכרת לעיל. וכתב על זה וזה לשונו: "דודאי איסור גילוי הראש דהתם איננו אלא משום פריצות דגברי. והיכא דלא שכיחא רבים כגון בחצר אין קפידא עכ"ל. וכן כתב הלבוש אבן העזר סימן כ"א סעיף ב' וזה לשונו: לא תלכנה בנות ישראל פרועות ראש בשוק וכו' שזה הוא פריצות לאשה" עכ"ל.

ובעמוד 55 אות ח': "הרי ברשות הרבים דרכה לכסות את הפאה [לגמרי], כמפורש בדברי הגר"א בשנות אליהו על המשנה דפאה נכרית, וזה לשונו: "פירוש שאין לה שער, נוטלת שער ומכנסת תחת הצעיף". והיינו ברשות הרבים דלשם יוצאת מכוסה".

ובעמוד 63 מסיים: "ויהי רצון שזכות רבינו הגר"א זצוק"ל תעמוד לנו למצוא את האמת הצרופה, וכמו שכתב רבינו יונה באבות פרק ד' משנה ה': "הלומד על מנת לעשות, רצונו לומר, שדעתו לפלפל בלימוד כדי לדעת אמיתת הדברים, ורצונו לטרוח כמה ימים ושנים, להשיג דבר קטן, ולנהוג עצמו על פי האמת".

בברכת התורה

ברוך רקובר".

מרן החכם צבי זצוק"ל

אביו של מרן היעב"ץ מעמדיו זצוק"ל

שכתב בצוואתו הקדושה:

"הנני מצוה בזה עליכם ועל דורותיכם אחריכם חק עולם ולא יעבור!...

פאה נברית יהא אסור לכם! וכל מי מיוצאי חלצי שיעבור על דברי

צוואתי ואזהרתי בזה, לא יקרא שמי עלי!...

בסודם אל תבוא נפשי! ובקהלם לא תחד כבודי! ובשם ישראל לא יכונה!"

לשוננו הקדוש בשו"ת שאילת יעב"ץ, הובא בספרנו להלן, בדברי מרן החתם סופר זי"ע, ולשוננו הקדוש בספרו מור וקציעה סי' ע"ה, הובא בספרנו להלן, בדברי מרן החיד"א זי"ע.

קטע נורא מצוואתו הקדושה

"ואתם בני ישמרכם צורנו ויצילכם, זרעי וזרע זרעי עד עולם, הנני מצוה בזה עליכם ועל דורותיכם אחריכם חק עולם ולא יעבור!, כל יעלה על ראשכם, כובע לְבַד וכו', ובן פאה נכרית (פארוק) יהא אסור לכם! ..."

וכל מי מיוצאי חלצי שיעבור על דברי צוואתי ואזהרתי זאת, לא יקרא שמי עליו!!!. בסודם אל תבוא נפשי ובקהלם לא תחד כבודי, ובשם ישראל לא יכונה!!!".

היעב"ץ בהגותיו לסידורו "עמודי שמים", נדפס בסוף הסידור עמוד ק"ב, משנת תשכ"ו

מרן ה"חתם סופר" זצוק"ל

כותב בצוואתו הקדושה:

"פאה נכרית אני אוסרכם באיסור גמור!! וה' ימציאכם חן! וחסד!
והנינה! וחמלה! ותגדלו בניכם, וצאצאיכם, וצאצאי צאצאיכם, על
התורה והעבודה!!"

מרן בעל החתם סופר זצוק"ל

**אשת מרן החתם סופר זי"ע ובנותיו וכלותיו הלכו עם
מטפחת בלבד!**

מרן ה"ח"תם סופר" זצוק"ל, פוסק בפירוש בהגהות החתם סופר על השולחן ערוך סימן ע"ה, שפאה נכרית אסורה ברשות הרבים. וְהִיא יוֹתֵר חֲמוּרָה מִמֵּי שֶׁהוֹלֶכֶת עִם סֵל שֶׁל נִסְרִים עַל הָרֹאשׁ, אֲפִילוֹ ש"אִי אֲפֶשֶׁר שֶׁלֹא יֵרָאוּ שְׁעֲרוֹתֶיהָ דֶּרֶךְ הַנִּסְרִים", וְלִכֵּן אֲסוּר מִדְּרַבָּנָן לְצֵאת עִם סֵל זֶה לְרַחוּב, אֲבָל לְצֵאת עִם פֶּאֶה זֶה יוֹתֵר חֲמוּר. - וְרֹאֵה לֵהֲלֹךְ ב' בַּעֲזָה ש"י, אֶת אֲרִיכוֹת לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל מֶרֶץ הַחֲתָם סוֹפֵר זי"ע עִם כָּל הַמִּקְוֹרוֹת שֶׁהוּא מְצִיֵּין לְעֵיִן בָּהֶם].

מה כתב מרן ה"ח"תם סופר" זי"ע בצוואתו לנשים!?

מלבד זאת כתב מרן ה"ח"תם סופר" זצוק"ל בצוואתו הקדושה: "וְגַם אֲפִילוֹ פֶּאֶה נִכְרִית אֲנִי אוֹסְרֶכֶם בְּאִסּוּר גְּמוּר! וְה' יִמְצִיאֲכֶם חַן, וְחֶסֶד, וְחֲנִינָה, וְחִמְלָה, וְתַגְדְּלוּ בְּנִיכֶם וּבְצִאצְאֵיכֶם וּבְצִאצְאֵיכֶם, עַל הַתּוֹרָה וְהָעֲבוּדָה, כֹּאשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹקֵינוּ עִמָּנוּ וְעִם בְּנֵינוּ, עַד עוֹלָם".

ועוד כתב מרן ה"ח"תם סופר" זי"ע לפני זה, בצוואתו הקדושה: "וְלֹא תֹאמְרוּ נִשְׁתַּנוּ הָעֵתִים, כִּי יֵשׁ לָנוּ אֲב זָקֵן יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, לֹא נִשְׁתַּנָּה, וְלֹא יִשְׁתַּנָּה, וְכָל רֵעַ לֹא יֹאנֶה, וְתִתְּבָרְכוּ מִקֶּדֶם מַעֲוֵנָה".

מרן הגה"ק רבי יוסף צבי דושנסקיא זצוק"ל

כותב באגרת, שכשהחל להתפרץ פאה נכרית, דרש מרן
החתם סופר זצוק"ל על תיקון הענין, ובירך את "כל מי ששומע
לדבריו, לילך בצניעות בדרך דורות ראשונים, יוכה לבנים
מהוגנים, ויתברכו בכל הענינים!"

ומסיים את צוואתו הקדושה בתפלתו הידועה: "ויהי רצון מלפניך, נותן התורה יתברך שמך, שלא ייבש המעיין, ולא יקצץ האילן, פרי עץ חי וקים אמן ואמן", עכל"ק.

**מה ציווה המהר"ם א"ש - תלמיד החתם סופר -
ברגעים האחרונים לפני מותו?!**

והנה פסק דינו של מרן החתם סופר זי"ע בשולחן ערוך סימן ע"ה ובצוואתו, התפרסם בכל כלל ישראל, ובפרט ידוע הדבר בין תלמידי תלמידיו האמיתיים המתבטלים אל דעת קדשו, וביותר בין יהודי הונגריה החרדים לכל מוצא פי מרן החתם סופר זי"ע, ונציין כמה מגדולי הדורות המביאים את דבריו הקדושים.

נקדים שתי עובדות נוראות מתלמידי החתם סופר זי"ע, שבהם אנו רואים עד כמה זעקו והרעישו תלמידי החתם סופר האמיתיים זי"ע על ענין הפאה.

זה לשון עדותו של הגה"ק ר' עקיבא יוסף שלעזינגר זי"ע בספרו לב העברי (חלק א' דף פ"א) על הגאון רבי מאיר א"ש, בעל אמרי אש זי"ע: "אלו הן הדברים אשר צוה רבינו מאיר א"ש ז"ל לפני מותו לזרעו אחריו, ואמר בזה הלשון: מה אצוה לכם, שתלמדו בהתמדה, או שתהיו עובדי השם, זה תבינו מנפשכם. אך זה אצוה לכם מאד, תזהרו להיות עוקר הרים על מנהג קל שבקלים, והנשים ישמרו מללבוש פאה נכרית חם ושלוש. עכ"ל הקדוש!".

**ברכת החתם סופר
שררש בשהחל להתפרץ פאה נכרית!**

וזה לשון עדותו של מרן הגה"ק רבי יוסף צבי דושינסקיא זי"ע, רבה של ירושלים עיה"ק, במכתבו הנדפס בספר "זכרון למשה":